

Ētikas kodekss

Publicēts: 24.08.2020.

Ar grozījumiem, kas izdarīti ar:

1)IZM 29.04.2008. kārtību Nr.28;

2)IZM 01.12.2008. kārtību Nr.68

Izglītības un zinātnes ministrijas ētikas kodekss

Izdota saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 72.panta pirmās daļas 2.punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Izglītības un zinātnes ministrijas ētikas kodekss (turpmāk – kodekss) nosaka Izglītības un zinātnes ministrijas (turpmāk – ministrija) ierēdņu un darbinieku (turpmāk – darbinieks) profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipus.

1.1 Lobēšana šī kodeksa izpratnē ir apzināta un sistemātiska komunikācija ar publiskās varas subjektiem nolūkā ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu (norisi, kurā publiskās varas subjekts pieņem, groza vai atceļ normatīvos aktus vai politikas plānošanas dokumentus, kā arī sagatavo tos, atbalsta vai noraida priekšlikumus un iebildumus par tiem) noteiktu privātpersonu interešu īstenošanai.

2. Kodeksā iekļautie profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipi ir vienlīdz saistoši ministrijas darbiniekiem neatkarīgi no ieņemamā amata.

3. Situācijās, kas nav minētas šajā kodeksā, darbinieks rīkojas saskaņā ar vispārējām uzvedības normām.

II. Profesionālās ētikas pamatprincipi

4. Darbinieks, pildot amata vai darba pienākumus, ievēro šādus profesionālās ētikas pamatprincipus:

4.1. godprātība:

4.1.1. darbinieka rīcības pamatā ir vēlme ar savu darbu pilnveidot izglītības, zinātnes, sporta un valsts valodas nozari;

4.1.2. darbinieks lemj valsts un sabiedrības interesēs;

4.2. taisnīgums:

4.2.1. darbinieks rīkojas taisnīgi, ievērojot personu vienlīdzību likuma priekšā, neizrādot labvēlību vai nepamatotas privilēģijas kādai no tām;

4.2.2. savas profesionālās darbības rezultātā saņemto informāciju darbinieks neizmanto savās interesēs;

4.3. cieņa un koleģialitāte:

4.3.1. darbinieku savstarpējo attiecību pamatā ir cieņa, izpalīdzība, sadarbība, uzticēšanās un atbalsts;

4.3.2. darbinieks apzinās, ka katra darbinieka uzvedība un rīcība veido kopējo ministrijas tēlu;

4.4. atbildība:

4.4.1. darbinieks amata vai darba pienākumus veic atbildīgi, izmantojot savas zināšanas, prasmes, iemaņas un darba pieredzi, lai sasniegtu profesionāli visaugstāko rezultātu;

4.4.2. darbinieks apzinās savas darbības vai bezdarbības sekas;

4.5. drosme:

4.5.1. darbinieks nebaidās brīvi izteikt savus uzskatus un ieteikumus ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu darba pilnveidei;

4.5.2. darbinieks uz kļūdām darba procesā norāda personīgi, bez trešo personu starpniecības.

II.1 Ētiskas lobēšanas pamatprincipi

4.1 Darbinieks papildu likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” un citos normatīvajos aktos noteiktajiem ierobežojumiem un aizliegumiem ievēro šajā nodaļā noteiktos ētiskas uzvedības noteikumus komunikācijā ar lobētājiem.

4.2 Darbinieks ministrijas mājas lapā, normatīvā akta projekta anotācijā, paskaidrojuma rakstā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā publisko informāciju par lobētāju, ar kuru ir notikušas konsultācijas vai no kuras ir saņemta informācija, kas attiecas uz jautājumu, par ko darbinieks ir sagatavojis vai pieņēmis lēmumu. Darbinieks pēc pieprasījuma dara zināmu priekšlikuma saturu.

4.3 Darbinieks informē augstāku amatpersonu par savām un savu ģimenes locekļu ekonomiskajām interesēm, ja tās ir vai varētu būt saistītas ar amata pienākumu pildīšanu.

4.4 Darbinieks atstata sevi no amata pienākumu pildīšanas vai lēmuma pieņemšanas situācijās, kad pieņemtais vai gatavotais lēmums var ietekmēt vai var radīt aizdomas, ka tas ietekmē:

4.41. darbinieka vai tā ģimenes locekļu personiskās vai mantiskās intereses;

4.42. privātpersonas, ar kuru darbinieks ir saistīts, vai tās sponsoru mantiskās intereses.

4.5 Darbinieks nodrošina, ka visiem lobētājiem, kas ir ieinteresēti konkrētā jautājuma izlemšanā, ir dotas vienlīdzīgas iespējas tikties ar lēmuma pieņēmējiem un sagatavotājiem un saņemt nepieciešamo informāciju.

4.6 Darbinieks izvērtē ikvienu ielūgumu vai viesmīlības piedāvājumu, ņemot vērā to, kāds labums no šādu ielūgumu pieņemšanas ir ministrijai kopumā un vai tas nav saistīts ar ieinteresētību panākt kādu labvēlību piedāvātājam.

4.7 Darbinieks nepieļauj nevienlīdzīgu attieksmi, kādam no lobētājiem nodrošinot īpašas priekšrocības, ja vien to īpaši neparedz tiesību akts vai līgums, salīdzinot ar citām ieinteresētajām pusēm, tai skaitā vienu no lobētājiem īpaši informējot par viņu interesējošo jautājumu loku, nodrošinot piekļuvi lēmuma pieņēmējiem vai nodrošinot citus labumus.

4.8 Darbinieks nepieņem no lobētāja vai privātpersonas, kuras intereses lobētājs pārstāv, dāvanas, viesmīlības piedāvājumus vai citus labumus, tai skaitā arī transporta, izmitināšanas, ēdināšanas pakalpojumu un dzērienu apmaksu un jebkāda cita veida materiālos labumus, savām vai ģimenes locekļu vajadzībām vai arī privātpersonai, ar ko viņš ir saistīts.

4.9 Darbinieks neizmanto savu dienesta stāvokli un personiskos kontaktus, lai kādam no lobētājiem nodrošinātu piekļuvi

augstākām amatpersonām, kas ir atbildīgas par lobētāja interesēs esošo lēmumu pieņemšanu.

4.10 Darbinieks nemaldina lobētāju, radot iespaidu, ka var nodrošināt viņam piekļuvi Ministru kabineta locekļiem vai citām augstākām amatpersonām vai arī ietekmēt viņu pieņemto lēmumu.

4.11 Darbinieks nelūdz lobētājiem vai privātpersonām, kuru intereses lobētājs pārstāv, materiāli atbalstīt ministriju, tās rīkotos pasākumus vai privātpersonu, ar kuru amatpersona ir saistīta.

4.12 Darbinieks par atlīdzību vai bez tās nepārstāv privātpersonu kā lobētājs valsts vai pašvaldības institūcijā.

III. Darba ētika

5. Darbinieks rīkojas profesionāli, tikai un vienīgi saskaņā ar normatīviem aktiem un vispārējiem tiesību principiem.

6. Darbinieks amata vai darba pienākumus pilda, veicinot sabiedrības uzticēšanos ministrijai un atturoties no darbībām, kas varētu negatīvi ietekmēt lēmuma pieņemšanu un mazināt ministrijas autoritāti un darbības nozīmi.

7. Darbinieks izmanto darba laiku intensīvi un lietderīgi.

8. Darbinieks lemj radoši, mērķtiecīgi, izrāda pašiniciatīvu un izsaka savus priekšlikumus darba pilnveidošanai.

9. Darbinieks ir atbildīgs par darba pienākumu savlaicīgu un kvalitatīvu izpildi.

IV. Pašpilnveide un savstarpējās attiecības

10. Darbinieks rūpējas par savu pašpilnveidi, profesionālo izaugsmi, kompetenci un reputāciju.

11. Darbinieks izvairās no nekoleģiālām attiecībām – intrigām, garastāvokļa ietekmes, tenkām, nomelnošanas, liekulības.

12. Darbinieks izvairās un nepieļauj citu personu aizskaršanu sakarā ar rasi, dzimumu, vecumu, nacionālo vai reliģisko piederību vai citiem apstākļiem.

13. Darbinieks ciena savus kolēģus un viņu vēlmi nopietni un produktīvi izmantot darba laiku un netraucē citus ar savām privātām lietām.

14. Darbinieks neizmanto ļaunprātīgi citu darbinieku nezināšanu vai kļūdas savā labā.

15. Darbinieks godprātīgi izvērtē savu rīcību, uzklausa kritiku un labo savas kļūdas.

16. Darbinieks izvairās no savu panākumu izcelšanas uz citu rēķina.

17. Darbinieks informē kolēģus par profesionāli aktuāliem jautājumiem un dalās pieredzē, kas varētu būt noderīga kolēģiem.

18. Darbinieks rūpējas par jauno kolēģu sekmīgu iekļaušanos ministrijas darbā, neatsaka padomu.

19. Darbinieks nepieļauj pazemošanu, ignorēšanu vai cita veida kaitējumu kolēģu prestižam.

V. Vadības ētika

20. Vadība sekmē profesionālas darba atmosfēras veidošanos ministrijā.

21. Vadība pašmērķīgi nedemonstrē savu varu, nepieļauj augstprātību un autoritatīvu vadības stilu.

22. Vadība atklāti un laikus informē darbiniekus par veicamajiem uzdevumiem, nepieļaujot informācijas kavēšanu, slēpšanu vai nepamatotu konfidencialitāti.

23. Vadība nepieļauj un novērš rupju, demagoģisku iejaukšanos profesionālajā darbībā un lemšanā, izmantojot varas mehānismu un tiesības.

24. Vadība atbalsta darbinieku iniciatīvu un priekšlikumus darba procesa un darba vides uzlabošanā un neuzskata to par savas kompetences apšaubījumu.

VI. Interesešu konflikta situācijas

25. Darbinieks ir informēts par normatīvo aktu prasībām interesešu konflikta jautājumos, pārzina iespējamās riska jomas, kurās šādi konflikti var rasties.

26. Interesešu konflikta situācijās darbinieks rīkojas saskaņā ar likuma „Par interesešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normām un kodeksa normām.

VII. Kodeksa normu pārkāpumu izskatīšana

27. Ministrijā ar izglītības un zinātnes ministra rīkojumu izveido Ētikas komisiju. Komisija izvērtē sūdzības un iesniegumus par profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipu ievērošanu un sniedz konsultācijas par ētiskas rīcības jautājumiem.

28. Ētikas komisija izstrādā tās darbības nolikumu. Ētikas komisijas nolikumu izdod izglītības un zinātnes ministrs.

29. Kodeksa normu pārkāpuma gadījumā personai ir tiesības iesniegt sūdzību par darbinieku tā tiešajam vadītājam vai, attiecīgi to pamatojot, lūgumu valsts sekretāram vai izglītības un zinātnes ministram nodot jautājuma izskatīšanu Ētikas komisijai. Ja darbinieka tiešais vadītājs jautājumu nevar vienpersoniski un objektīvi atrisināt, viņš vēršas pie ministrijas valsts sekretāra ar lūgumu nodot jautājuma izskatīšanu Ētikas komisijai. Ētikas komisija izskata sūdzību arī gadījumos, ja to, neievērojot šī punkta pirmajā teikumā noteikto kārtību, iesniegusi persona, kas nav ministrijas darbinieks.

29.1 Ētikas komisija informē valsts sekretāru un izglītības un zinātnes ministru par izskatītajām lietām Ētikas komisijas nolikumā noteiktajā kārtībā.

30. Ja darbinieka rīcība ir pretrunā ar kodeksa normām un tajā ir disciplinārpārkāpuma pazīmes, lietu izskata saskaņā ar Darba likuma vai Valsts civildienesta ierēdņu disciplinārbildības likuma normām. Lietas neizskatīšana Ētikas komisijā nevar būt pamats disciplinārsoda nepiemērošanai.

VIII. Kodeksa ieviešana

31. Personālvadības nodaļa iepazīstina darbinieku ar kodeksu, un darbinieks ar parakstu apliecina, ka ir iepazīsies ar kodeksu.

32. Kodeksa saturu regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā pārskata Ētikas komisija un nepieciešamības gadījumā sniedz priekšlikumus valsts sekretāram par kodeksa grozījumiem.

33. Kodekss ir publiski pieejams ministrijas mājas lapā.

<https://www.izm.gov.lv/lv/etikas-kodekss>